

- на державному рівні зобов'язати обласні державні адміністрації вирішувати соціальні питання, що виникають після закриття шахти;
- розробити підходи до оцінки безпеки роботи підприємства з позиції оцінки ризику;
- впровадити комплексну та збалансовану інвестиційну оцінку шахтного фонду;
- удосконалити на державному рівні механізм передачі соціальних об'єктів закритої шахти на баланс міста;
- проводити моніторинг безпеки праці на вуглевидобувних підприємствах;
- впровадити ефективні форми взаємодії органів нагляду і власників шахт, особливо «копанок», які будуть направлені на підвищення рівня безпеки праці шахтарів і дотримання всіх соціальних прав робітників;
- розробити стратегію ефективного використання й розвитку трудового потенціалу у вугільній галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інформаційно-аналітичний звіт про розвиток вугільної промисловості України за I квартал 2010 року [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Міністерства вугільної промисловості. — Режим доступу : http://www.mvp.gov.ua/mvp/control/uk/publish/article?art_id=74833&cat_id=52294.html.
2. Стратегічні пріоритети [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. — Режим доступу до журн. : <http://www.niss.gov.ua/book/StrPryor/9/12pdf.htm>.
3. Математический аппарат и методы формирования оптимальных параметров управления процессом функционирования предприятия / [В. И. Торкатюк, Л. Н. Шутенко и др.]; под общ. ред. В. И. Торкатюка. — Х. : ХНАГХ, 2007. — 824 с.
4. Яницький П. С. Фактори формування соціальної відповідальності бізнесу / П. С. Яницький, М. В. Фурса // Матеріали V щорічної міжнар. конф. [«Розбудова менеджмент-освіти в Україні»], (Київ, 2003 р.). — Київ, 2003. — С. 269—274.
5. Кузьмін О. Фактори інноваційного розвитку підприємства / О. Кузьмін, Т. Кужда // Всеукраїнська експертна мережа. Аналітика. Економіка. — 2007. — Режим доступу : <http://www.experts.in.ua/baza/analitic/>.

УДК 631.15:338.124.4

СУЧАСНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУРАХ

Ільїн В. Ю., к.е.н., доцент

Луганський національний аграрний університет

У статті представлено сучасні аспекти антикризового менеджменту в корпоративних структурах. Зокрема висвітлено класифікацію ризиків в корпораціях. Визначені основні чинники, що призводять до фінансової кризи. Представлено основні засоби протидії негативним наслідкам впливу елементів, в основному зовнішнього середовища, в умовах нестабільності економіки - диверсифікація видів діяльності корпорації, підвищення рівня менеджменту, резервування коштів на покриття непередбачених витрат тощо.

Ключові слова: корпоративні структури, антикризовий менеджмент, ризик, засоби протидії впливам, диверсифікація, непередбачені витрати, резервування коштів, фінансової кризи.

Ильин В. Ю. СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ АНТИКРИЗИСНОГО МЕНЕДЖМЕНТА В КОРПОРАТИВНЫХ СТРУКТУРАХ / Луганский национальный аграрный университет, Украина

В статье представлены современные аспекты антикризисного менеджмента в корпоративных структурах. В частности отражена классификация рисков в корпорациях. Определены основные факторы, которые приводят к финансовому кризису. Представлены

основные методы противодействия негативным последствиям влияния элементов, в основном внешней среды, в условиях нестабильности экономики - диверсификация видов деятельности корпорации, повышение уровня менеджмента, резервирование средств на покрытие непредвиденных расходов и тому подобное.

Ключевые слова: корпоративные структуры, антикризисный менеджмент, риск, средства противодействия влияниям, диверсификация, непредвиденные расходы, резервирование средств, финансовой кризис.

Ilyin V. Y. THE MODERN ASPECTS OF ANTIRECESSIONARY MANAGEMENT IN CORPORATE STRUCTURES / Lugansk National Agrarian University, Ukraine

There are the current aspects of antirecessionary management in the corporate structures in presented the article. Particularly, the qualification of the risks is reflected in the corporations. The basic factors leading to finance crisis are determined. There are proposed the main funds of counteracting the negative effects of exposure to the elements in the main environment in the conditions of economics' instability - the diversification of types of corporations' activity, improving management, reserving of the funds to cover unforeseen expenses and etc.

Key words: corporate structures, antirecessionary management, risk, counterweapons to influences, diversification, extraordinary expenses, bickering of facilities, financial crisis.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Господарська діяльність будь-якого учасника ринку відбувається в умовах наявності тієї або іншої невизначеності, яка виникає або через відсутність у керівництва компанії повної інформації про ситуацію всередині та поза організацією, або через існування прихованого суб'єктивного чинника, протидіючого інтересам компанії. Ці причини доповнюються наявністю чинника випадковості, тобто вірогідністю появи обставин, які неможливо передбачити. Природно, що чинник невизначеності породжує ризики опинитися не в тій ситуації і не з тими результатами, на які розраховувало керівництво навіть такого суб'єкта підприємництва, як корпорація [1; 2]. Це зумовлює актуальність дослідження аспектів антикризового менеджменту, зокрема в корпоративних структурах.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Ризик – це потенційна можливість виникнення непередбачених несприятливих обставин, що призводять до матеріальних, трудових, фінансових або інформаційних втрат компанії.

У сучасній літературі зустрічаємо багато інформації щодо видів та управління ризиками, що отримало назву антикризового менеджменту [3; 4; 5]. Але більшість науковців погоджуються в тому, що ризики можна підрозділити на усвідомлені і неусвідомлені. Усвідомлені – це ті ризики, на які керівництво компанії йде свідомо, розуміючи, що оборотною стороною цього ризику є можливість отримання додаткового прибутку. Такі ризики несуть в собі певний позитивний „заряд”, оскільки:

- створюють в собі інноваційний імпульс (ризиковане освоєння і виведення на ринок чогось принципово нового може в разі успіху зробити корпорацію лідером на ринку) [6];
- стимулюють аналітичну діяльність (тобто ретельне вивчення поточного стану і тенденцій розвитку ринкової ситуації, обґрунтований вибір подальших дій компанії, що забезпечують співставність можливих майбутніх позитивних результатів і можливих ризиків) [7];
- відіграють важливу виховну роль (привчають менеджерів, з одного боку, до обачності, а з іншого, – формують здатність „тримати удар” у разі невдачі) [8].

Неусвідомлені ризики, на думку ряду вчених, – це ті ризики, які виникають несподівано, без свідомої організації керівництвом корпорації. Дуже часто настання ризиків даного характеру є страховим випадком, страхове відшкодування по якому майже завжди не компенсує понесених втрат.

Оскільки єдиних схем управління ризикозахищеністю не існує, є доцільним і класифікація ризиків у корпораціях, і дослідження схем управління ризиком у них.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження полягає у висвітленні сучасних аспектів антикризового менеджменту в корпоративних структурах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Джерела виникнення ризиків можуть бути як усередині (внутрішні), так і поза компанією (зовнішні).

Внутрішні ризики пов'язані із станом технічної бази організації, а також з її кадровим потенціалом.

Зовнішні ризики формуються під впливом спільного соціально-економічного співіснування елементів корпорації, змін у стратегічних зонах господарювання, ситуації на ринку, явищ природного характеру. Детальніше класифікацію ризиків представимо в таблиці 1.

Таблиця 1 – Класифікація ризиків у корпораціях

Види ризиків	Характеристика
Виробничо-технічні	Порушення технології, вибухи, пожежі, катастрофи, аварії, наднормативні простой і знос устаткування, зниження обсягів виробництва і якості продукції
Природно-кліматичні	Урагани, повені, землетруси, люті морози або дощі і тому подібне
Комерційні	Падіння попиту або зниження цін на продукцію компанії, різке посилення конкуренції, падіння обсягів реалізації, зміну курсу валют і процентних ставок, неплатоспроможність партнерів
Соціально-економічні	Націоналізація власності, війни, конфлікти, страйки, зміни (у бік обмежувальних заходів) економічного законодавства, криміналізація бізнесу, тероризм
Підприємницькі	Неефективний менеджмент, необов'язковість партнерів, мінливість нормативних актів, висока інфляція, бюрократизація, економічна неписьменність населення
Інноваційні	Невдачі в розробці нових видів продукції або нових технологій
Інвестиційні	Втрата (повна або часткова) капіталу, інвестованого в освоєння нової продукції, нової технології або нових ринків
Глобалізаційні	Вхід на національний ринок ТНК з більшим рівнем капіталізації, через це можливість поглинання, доведення до банкрутства, застосування демпінгу

Поняття ризику, а також його величини багато в чому суб'єктивне і стосовно господарського керівника залежать від його професійної підготовленості, інформованості, психологічного типу і навіть настрою в даний момент. Поведінка більшості господарських керівників у цьому випадку укладається в одну з двох моделей: або активна діяльність, або спокійніша діяльність з невеликою часткою ризику. Перша модель – це усвідомлений ризик надії отримати додатковий прибуток, друга – прагнення уникнути втрат. Керівники другого типу керуються міркуванням відносно невеликого ефекту, а в разі невдачі – невеликого збитку.

Відомо, що одні й ті ж ситуації одній людині здаються ризикованими, а іншій – ні. Цьому є декілька пояснень.

На індивідуальну оцінку ризику має дію попередній практичний досвід людини (характер і стаж роботи, частота попадання в кризові ситуації і відсоток благополучного виходу з них). Позитивний досвід притуплює пильність, негативний, – навпаки, схиляє до перестраховки.

Іншою причиною різної оцінки ступеня ризику є використання різних (деколи недостовірних) джерел інформації, а також неоднакове трактування цієї інформації. І нарешті, багато що в оцінці ризику залежить, як уже наголошувалося, від психологічного типу людини, від ступеня авантюристичності її характеру.

Очевидно, що проводити успішну господарську діяльність в ринкових умовах і повністю уникнути ризику неможливо. Важливо витримувати якийсь баланс між можливим прибутком і ціною, яку доведеться заплатити в разі невдачі. Тобто без ризику не буває великих доходів і пов'язаних з ними переваг. Облік і грамотна оцінка ризику – це спосіб гнучкого пристосування до ринку.

Управління ризиками або ризик-менеджмент є підсистемою корпоративного менеджменту, її структура наведена на рис. 1.

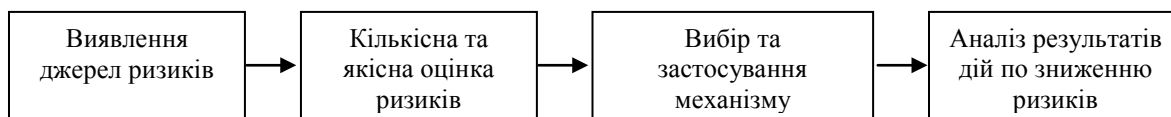

Рис. 1. Принципова схема управління ризиками в корпораціях

Управління ризиками – це діяльність з попередження і послаблення дії на компанію несприятливих обставин.

Можна також сказати, що управляти ризиками – це тримати їх рівень у розумних межах. Розрізняють економічні і правові межі ризику. Економічні межі ризику схематично представлені на рис. 2.

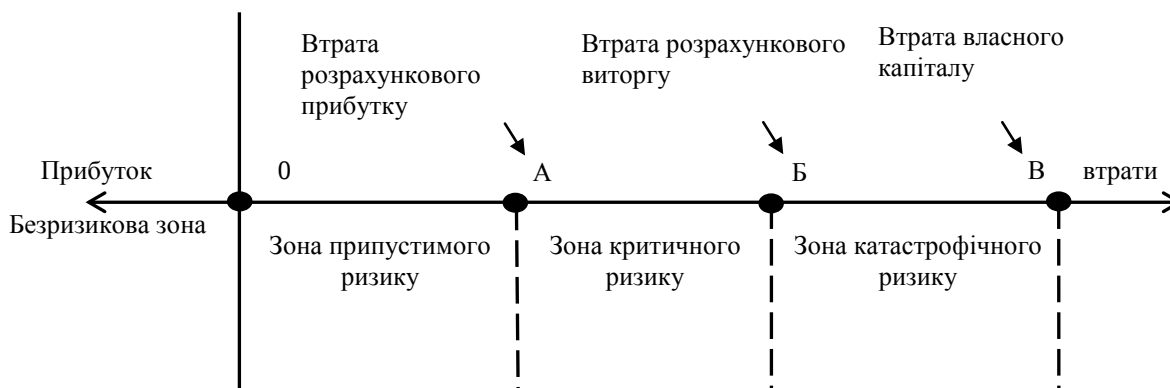

Рис. 2. Економічні межі ризику в корпораціях

На економічний ризик керівництво йде, якщо в корпорації:

- підтримується раціональна структура капіталу [9];
- забезпечується необхідна якість продукції [10];
- немає зайвих запасів сировини і готової продукції [11];
- високий рівень менеджменту [3];
- є страховий фонд для відшкодування припустимих втрат [7];
- сприятливий зовнішній і внутрішній стан [12].

Як видно з рис. 2, економічний ризик має чотири зони. Область, де втрати не передбачаються, називається безризиковою, тобто практично це область прибуткової діяльності корпорації. Зона припустимого ризику – це область, у межах якої даний вид бізнесу зберігає свою доцільність, оскільки можливі втрати в ній менше очікуваного прибутку. Межа цієї зони (точка А) відповідає величині втрат, що дорівнюють розрахунковому прибутку від діяльності корпорації.

Найнебезпечнішою є зона критичного ризику, оскільки в його межах (у точці Б) корпорація ризикує втратити не лише прибуток, але і всю виручку (тобто, окрім втрати прибутку, ще і не відшкодувати всі витрати на виробництво і реалізацію продукції).

Ще більш екстремальним є катастрофічний ризик. У його крайній правій точці В корпорація втрачає тільки кошти, інвестовані в конкретну операцію, але і весь свій капітал, що неминуче призводить до економічного краху, банкрутства, ліквідації бізнесу, розпродажу майна.

Типовий характер кривої вірогідності виникнення втрат представлений на рис. 3.

У ринковій економіці особливу небезпеку представляють фінансові ризики, оскільки без фінансової стійкості корпорація не може вільно маневрувати своїми грошовими коштами для забезпечення платежів і розвитку виробництва. У той же час фінансова стійкість повинна забезпечуватися мінімально необхідними ресурсами, оскільки надлишкові кошти не залучаються до обігу і не сприяють розвитку бізнесу.

Фінансовий стан корпорації можна оцінити за допомогою таких основних показників:

- динаміки балансу корпорації (зокрема, співвідношення темпів зростання обсягу виробництва і прибутку);
- фінансовій ліквідності (здібності наявними коштами покрити свої зобов'язання);

- наявність надлишків джерел коштів для формування запасів і поточних витрат;
- платоспроможності.

У відповідності зі значеннями цих показників можна виділити такі методи зниження ризику:

1. Диверсифікація видів діяльності корпорації. Цей напрям передбачає освоєння корпорацією незв'язаних один з одним видів бізнесу і розподілу між останніми ризику, який пов'язаний з ними.
2. Підвищення рівня менеджменту - глибоке економічне опрацювання всіх видів господарських рішень; ретельне вивчення партнерів та їх фінансового стану; включення в договори з постачальниками, споживачами і іншими організаціями пунктів, нейтралізуючих наслідки несприятливих відхилень від умов договорів; цілеспрямовану підготовку кадрів ризик-менеджерів і захист комерційної таємниці.
3. Резервування коштів на покриття непередбачених витрат. Зарубіжний досвід допускає збільшення вартості проекту на 7–12% за рахунок резервування коштів на форс-мажорні обставини. В українських умовах величина резерву має бути вище (експерти рекомендують рівень 20%).

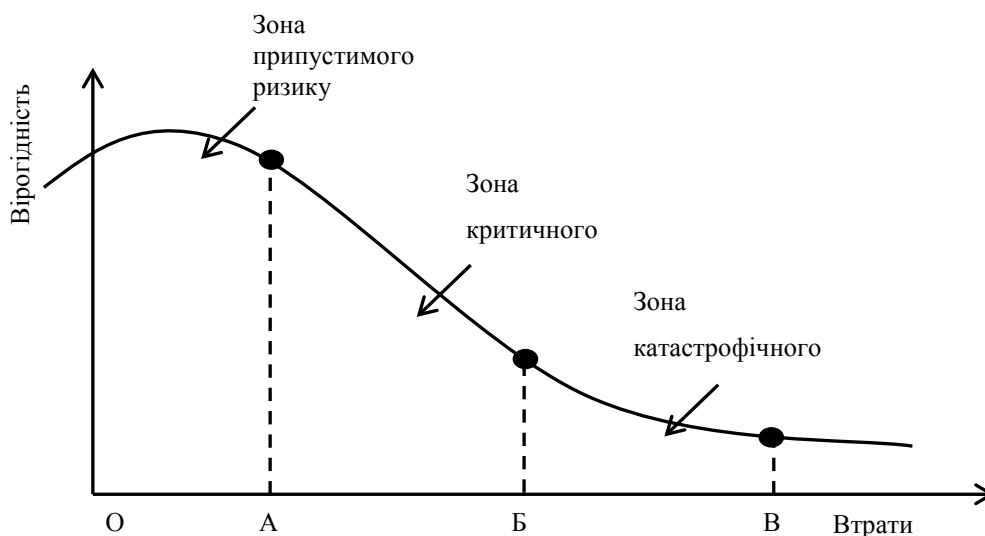

Рис. 3. Типова крива розподілу вірогідності втрат

Управління ризиками повинне здійснюватися на всіх етапах життєвого циклу продукції за допомогою коригуючих заходів (рис. 4).

Рис. 4. Модель організації робіт з управління ризиками корпорації

У господарській практиці, як і в звичайному житті, не всі ризики вдається попередити. І для того, щоб забезпечити хоча б часткове відшкодування зазнаних збитків, використовується така форма як їх страхування.

Страховання – система заходів із захисту інтересів юридичних і фізичних осіб за рахунок коштів створюваних ними фондів. Ці фонди знаходяться в розпорядженні страховика, що переймає на себе зобов'язання відшкодувати застрахованій особі, при виникненні страхового випадку, повністю або частково її збиток. Сума, що виплачується як покриття збитку, називається страховим відшкодуванням. Остання, як правило, нижче за вартість ризику, тобто реальних збитків, витрат по їх попередженню або відшкодуванню. Проте страхування позитивно впливає на підприємницьку діяльність, оскільки дає страхувальнику впевненість, що він отримає компенсацію в разі збитку. У результаті господарюючий суб'єкт може активніше діяти на ринку.

Розрізняють такі види страхування в бізнесі:

- страхування комерційних ризиків;
- майнове страхування;
- особисте страхування (зокрема, працівників компанії, пов'язаних з небезпечними умовами праці);
- страхування цивільної відповідальності. Воно дозволяє особі, винній у спричиненні якого-небудь збитку, відшкодувати його.

Розмір збитку, понесеного страхувальником, визначається професійними експертами-оцінювачами. При цьому розрізняють повну загибель майна (ліквідацію бізнесу) або часткове пошкодження (збитки). Витрати на покриття збитків поділяються на дві частини: компенсаційні і додаткові.

Компенсаційні – це витрати, пов'язані з порятунком майна, приведенням його в лад, запобіганням ще більшому збитку. Додаткові – це витрати на модернізацію відновленого устаткування і тому подібне. Такі витрати зазвичай не відшкодовуються, якщо це не передбачено договором про страхування. Характер взаємин страхувальника і страховика в різних страхових випадках показаний у таблиці 2.

Специфічною формою страхування є хеджування – спосіб страхування ціни реальних і фінансових активів (цінних паперів, валюти) від ризику небажаної зміни в майбутньому цієї ціни. Небажаним для власників активів у даному випадку є зниження ціни, а для потенційного покупця активів – підвищення їх ціни.

Таблиця 2 – Характер взаємин учасників страхування ризиків корпорації

Страховий випадок	Характер взаємовідносин
Збиток технічного походження (аварії, поломки і тому подібне)	Збитки підлягають відшкодуванню, якщо виникли внаслідок випадкових помилок персоналу, який має необхідну професійну підготовку
Збиток навколишньому середовищу	Страхове відшкодування відповідних штрафів виплачується, якщо збиток навколишньому середовищу завданий ненавмисно, в результаті раптового нещасного випадку, при тому, що всі правила техніки безпеки дотримувалися повністю
Комерційні невдачі	Відшкодовуються втрати через непередбачувані та несприятливі зміни кон'юнктури ринку, неповернення кредиту і тому подібне
Збиток від стихійних лих	Ставки страхових платежів розраховуються для кожного страхувальника індивідуально

Хеджування здійснюється за допомогою ф'ючерсних і опційних операцій.

Ф'ючерсна операція передбачає, що одна сторона зобов'язалася у встановлений термін продати, а інша сторона – купити активи за обумовленою ціною. Сама операція також страхується від одностороннього розірвання шляхом внесення застави (депозиту), що повертається після здійснення операції.

Страхувати реальні операції можна, як вже вказувалося, через опціон.

Опціон – це контракт, при якому продавець за певну безповоротну плату (премію) надає покупцеві право зробити операцію (в обумовлені терміни і за обумовленою ціною) або відмовитися від неї. Розмір премії залежить при цьому від таких чинників:

- динаміки цін на реальні активи (чим більше їх коливання, тим вище премія, оскільки в подібних умовах продаж активів зазвичай буває вигідним);
- співвідношення попиту і пропозиції на ринку опціонів;
- терміну виконання опціону (при його віддаленні премія збільшується, оскільки за триваліший період можливі більш різкі коливання цін);
- величини відсоткових ставок на короткострокові депозити (при зменшенні ставок премія збільшується і навпаки, при зростанні ставок премія знижується, оскільки гроші можна замість операції розмістити на банківському депозиті).

Характерною особливістю опціону є те, що величина ризику визначається тільки розміром премії. Цим опціон нагадує страховий поліс.

Процедура опціону має чотири варіанти:

1. Продаж опціону на продаж активу;
2. Продаж опціону на покупку активу;

3. Покупка опціону на продаж активу;
4. Покупка опціону на покупку активу.

На практиці корпорації можуть страхувати себе таким чином: при покупці реальних активів можна одночасно придбати опціон на їх продаж, а зобов'язання на продаж реальних активів застрахувати покупкою опціону на їх покупку. У цих випадках втрати не перевищуватимуть розмір премії.

Ризик недобросовісної поведінки виникає після здійснення операції: кредитор ризикує в тому, що позичальник почне займатися діяльністю, небажаною для кредитора. Вирішення даних проблем полягає у виробництві та продажі інформації, у державному регулюванні, направленому на збільшення інформаційної прозорості фінансових ринків, у необхідності надання забезпечення за висновком боргового зобов'язання або наявності значного власного капіталу фірми, а також у проведенні моніторингу і введенні обмежень на можливі види діяльності.

Фінансова криза завдає найбільшого збитку фінансовим ринкам. Причиною його служить загострення проблем хибного вибору і ризик недобросовісної поведінки, через що фінансові ринки не в змозі здійснювати перекачування коштів особам з ефективними інвестиційними можливостями. Це веде до різкого спаду економічної активності. Виділимо п'ять основних чинників, що призводять до фінансової кризи:

- 1) зростання процентних ставок;
- 2) падіння цін на фондовому ринку (що означає, скорочення власного капіталу корпорацій);
- 3) різке і неочікуване зниження рівня цін, що збільшує зобов'язання фірми в реальному вираженні (оскільки боргові виплати фіксовані угодою в номінальному вираженні);
- 4) ризик невизначеності, пов'язаний з банкрутством великої фінансової або нефінансової установи;
- 5) з економічним спадом або крахом фондового ринку;
- 6) банківська паніка, при якій багато банків припиняють своє існування.

ВИСНОВКИ

Виходячи з проведеного дослідження, можна стверджувати, що в сучасних умовах антикризовий менеджмент в корпоративних структурах – важливе завдання сучасної теорії та практики. Сучасні дії антикризових менеджерів мають бути спрямовані на вирішення виробничо-технічних, природно-кліматичних, комерційних, соціально-економічних, підприємницьких, інноваційних і інвестиційних проблем, найголовнішим чином – через її упередження або страхування.

Управління ризиками в корпораціях простежується у виявленні джерел ризиків, кількісній та якісній оцінці ризиків, вибору і застосуванні механізму управління і аналізу результатів дій по зниженню ризиків.

Доцільним є розподіл вірогідності втрат від настання ризикової ситуації за умов визначення економічних меж ризику в корпораціях. Виходячи із наведеної моделі, настання фінансової кризи є не випадковістю, а системним невиконанням зазначених дій з ризик-менеджменту в корпораціях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Завьялов А. В. В Украине появляется новый вид высокорентабельного бизнеса – „недружественные слияния и поглощения” / А. В. Завьялов // Факты. — 2005. — 29 апр. — С. 22.
2. Климова Н. І. Управління корпоративними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : спец. 08.06.01 „Економіка, організація і управління підприємствами” / Н. І. Климова. — Харків, 2003. — 20 с.
3. Гончаров В. Н. Организационно-правовые модели внутренней организации финансов / В. Н. Гончаров, А. А. Кузнецов // Вісник Хмельницького національного університету. — 2005. — № 4. — Ч. 2., Т. 3. — С. 19—21.
4. Слейко Я. І. Інвестиції ризик прогноз / Я. І. Слейко, О. І. Слейко, К. Є. Раєвский. — Львів : Львівський банківський інститут Національного банку України, 2000. — 176, [32—35, 102—110] с.
5. Клебанова Т. С. Теория экономического риска : уч.-метод. пособ. для самостоятельного изучения дисциплины / Т. С. Клебанова, Е. В. Раевнева. — Харьков : Издательский дом «ИНЖЭК», 2003. — 156, [82—85, 132—141] с.

6. Машина Н. І. Економічний ризик і методи його вимірювання : навч. посіб. / Н. І. Машина. — К. : Центр навчальної літератури, 2003. — 188, [63—70] с.
7. Шапкин А. С. Экономические и финансовые риски. Оценка, управление, портфель инвестиций / А. С. Шапкин. — М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и К^о», 2005. — 544, [452—458] с.
8. Кочетков О. В. Корпоративні структури АПК / О. В. Кочетков, В. Ю. Ільїн. — Луганськ : Елтон-2, 2006, [74—89, 232—243] с.
9. Небава М. І. Теорія корпоративного управління: вузлові питання : навч. посіб. / М. І. Небава. — К. : ЦНЛ, 2004. — 295, [164—166] с.
10. Продовольственная безопасность Украины: состояние, механизм обеспечения, проблемы / [В. Г. Ткаченко, В. И. Богачев, Ю. Н. Бабак и др.]. — Луганск : Книжковий світ, 2004. — 176, [17—19] с.
11. Поглинання компаній. [Електронний ресурс] / Портал Української зернової асоціації. — Режим доступу : <http://www.uga-port.org.ua>.
12. Moldavan L. V. Le mouvement cooperative in Ukraine. Entre reticences et espoir / L. V. Moldavan // Materiaux du colloque „Ges cooperatives agricoles mutatis et perspectives”. SFER, Paris, France. — 2008. — P. 152—160.

УДК 334.012:332

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ РЕСУРСАМИ МАЛОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Коробка С. В. к.е.н., старший викладач

*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького*

У статті проведено оцінку забезпеченості ресурсами малого підприємництва в сільському господарстві Волинської області. Досліджено чинники, які мають вплив на розвиток малого сільськогосподарського підприємництва. Подано пропозиції, що подальшого розвитку даного виду економіки.

Ключові слова: підприємництво, мале підприємництво, сільське господарство, економіка, чинники розвитку.

Коробка С. В. ОБЕСПЕЧЕННОСТЬ РЕСУРСАМИ МАЛОГО СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В ВОЛЫНСКОЙ ОБЛАСТИ / Львовский национальный университет ветеринарной медицины и биотехнологий имени С. З. Гжицкого, Украина

В статье проведена оценка обеспеченности ресурсами малого предпринимательства в сельском хозяйстве Волынской области. Исследованы факторы, влияющие на развитие малого сельскохозяйственного предпринимательства. Даны предложения относительно последующего развития данного вида экономики.

Ключевые слова: предпринимательство, малое предпринимательство, сельское хозяйство, экономика, факторы развития.

Korobka S. V. MATERIAL WELL-BEING BY THE RESOURCES OF SMALL AGRICULTURAL ENTERPRISE AT THE VOLYNKOY AREA / Lvov national university of veterinary medicine and biogeotechnologies of the name of S. Z. Gzhickogo, Ukraine

In the article the estimation of development of small enterprise is conducted in agriculture of the Volinsky area. Investigational factors which have an influence on development of small agricultural enterprise. Suggestions of are given, that subsequent development of this type of economy.

Key words: enterprise, small enterprise, agriculture, economy, factors of development.